

ZESPÓŁ SZKÓŁ TECHNICZNYCH w NYSIE

ul. Szopena 4, 48-300 Nysa

tel. (77) 433 21 19, fax (77) 409 32 90

e-mail: zst-nysa@wp.p; www.zst_nysa.wodip.opole.pl

Załącznik nr 2

Do Zarządzenia nr 3
Dyrektora Zespołu Szkół Technicznych w Nysie
z dnia 24 listopada 2016 r.

**PROCEDURY POSTĘPOWANIA
W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH
W ZESPOLE SZKÓŁ TECHNICZNYCH W NYSIE**

- INNE ZDARZENIA -

SPIS TREŚCI

1. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.	3
2. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.	3
3. Procedura przeprowadzenia próbnej ewakuacji.	5
4. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.	11
5. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.	11
6. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa.	14
7. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.	15
8. Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu.	15

1. Procedura postępowania w przypadku ewakuacji szkoły.

- 1) Decyzję o ewakuacji podejmuje dyrektor szkoły.
- 2) Niezwłocznie powiadamia wszystkich pracowników przebywających na terenie ewakuowanego odcinka.
- 3) W pierwszej kolejności ewakuowane są osoby z pomieszczeń zagrożonych.
- 4) W dalszej kolejności ewakuuje się osoby poczynając od najwyższej kondygnacji, ruch rozpoczynają osoby o ograniczonych zdolnościach poruszania się, strumień ruchu zamykają osoby sprawne fizycznie.
- 5) Ewakuacja odbywa się zgodnie z opracowaną *instrukcją organizacji i przebiegu ewakuacji*.
- 6) Pomieszczenia na parterze w szczególnych przypadkach mogą być opuszczane przez okna.
- 7) Nauczyciel powinien uporządkować grupę w ten sposób, aby bezpośrednio za nim znajdowały się osoby najsłabsze fizycznie, grupę zamykają odpowiedzialni uczniowie, którzy mogą, w razie potrzeby, wesprzeć słabszych.
- 8) Nie należy bez potrzeby otwierać okien i drzwi.
- 9) Pomieszczenia opuszczane nie powinny być zamykane na klucz.
- 10) Po zakończeniu ewakuacji opiekun grupy zobowiązany jest do sprawdzenia listy obecności.
- 11) W razie podejrzenia, że ktoś mógł pozostać w strefie zagrożonej, należy powiadomić służby ratownicze.

2. Procedura postępowania w przypadku pożaru w budynku szkoły.

W wypadku powstania pożaru na terenie szkoły należy:

- 1) Zachować spokój i nie wywoływać paniki.
- 2) Jeżeli pożar nie został ugaszony w zarodku - zawiadomić telefonicznie:
 - a) straż pożarną nr tel. 998
 - b) policję nr tel. 997, tel. komórkowy 112
 - c) pogotowie ratunkowe nr tel. 999
 - d) dyrektora szkoły nr tel. 77 433 21 19
- 3) Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze strażą pożarną należy wyraźnie podać:
 - a) nazwę szkoły
 - b) dokładny adres
 - c) określić w przybliżeniu co się pali i gdzie (piwnica, sala gimnastyczna, sale lekcyjne)
 - d) podać imię i nazwisko wzywającego
 - e) numer telefonu wzywającego.

UWAGA! – Odłożyć słuchawkę dopiero po otrzymaniu odpowiedzi, że Straż Pożarna przyjęła zgłoszenie.

- 4) W razie powstania pożaru w godzinach nauki w szkole należy zaalarmować personel i młodzież sygnałem: **sygnał ciągły przez 3s z przerwą 1s**. Po trzech takich sygnałach, następują 3 sekundy przerwy i cykl jest powtarzany.
- 5) Decyzję o uruchomieniu sygnału dźwiękowego – alarmowego w szkole wydaje:
 - a) dyrektor
 - b) upoważnione przez dyrektora osoby:
 - wicedyrektor
 - nauczyciel dyżurny.

- 6) Do czasu przybycia straży pożarnej należy:
- przystąpić do ewakuacji zgodnie z ustalonym planem ewakuacji,
 - podjąć akcję gaśniczą przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego jak gaśnice śniegowe lub proszkowe (Należy pamiętać że, nie wolno gasić wodą i gaśnicami pianowymi instalacji i urządzeń elektroenergetycznych będących pod napięciem, oraz materiałów reagujących z wodą),
 - wystawić przed wejściem do budynku szkoły osobę, która winna wskazać przybyłej jednostce Straży Pożarnej, najkrótszą drogę dojścia do pożaru oraz udzielić potrzebnych informacji.

Plan ewakuacji na wypadek pożaru w Zespole Szkół Technicznych w Nysie

Środki, które należy zastosować	Zasady wykonania	Odpowiedzialni za wykonanie
Wezwanie straży pożarnej	Alarmowanie straży pożarnej	Osoba, która pierwsza zauważy pożar
Zaalarmowanie personelu szkoły	Alarmowanie personelu Szkoły: sygnał ciągły przez 3s z przerwą 1s. Po trzech takich sygnałach, następują 3 sekundy przerwy i ponownie powtarzany jest dzwonek ciągły przez 3s z przerwą 1s, i tak aż do momentu opuszczenia wszystkich ludzi znajdujących się w budynku.	Dyrektor szkoły, sekretariat, konserwator
Wyłączenie dopływu prądu elektrycznego, otwarcie dróg ewakuacyjnych	Wyłączyć główny wyłącznik prądu elektrycznego. Otworzyć wyjścia ewakuacyjne.	Konserwator
Gaszenie pożaru do czasu przybycia straży pożarnej	Gaszenie pożaru organizować od chwili jego zauważenia. Do gaszenia używać dostępnego sprzętu pożarniczego(gaśnice, hydranty itp.)	Osoby wyznaczone przez dyrektora szkoły
Kierowanie akcją ratowniczo-gaśniczą	Do czasu przybycia straży pożarnej akcją gaśniczą kieruje dyrektor szkoły, a w przypadku nieobecności osoby wyznaczone, bądź ten kto samorzutnie obejmuje kierownictwo.	Dyrektor szkoły, wicedyrektor
Spotkanie ze strażą pożarną	Straż doprowadza się najkrótszą drogą do miejsca pożaru. Kierującego akcją gaśniczą należy poinformować: - czy pożar zagraża ludziom, - czy przeprowadzono całkowitą ewakuację młodzieży, - o miejscach przechowywania materiałów łatwopalnych i cennego mienia -gdzie znajdują się najbliższe punkty czerpania wody	Osoba wyznaczona przez kierującego akcją gaśniczą
Przygotowanie do ewakuacji	Po usłyszeniu sygnału alarmowego natychmiast przerwać zajęcia lekcyjne i inne prace	Nauczyciele aktualnie prowadzący zajęcia Pracownicy księgowości, sekretariatów, sprzątaczk, konserwator
Ewakuacja młodzieży	Ewakuacja odbywa się pod kierownictwem dyrektora szkoły lub osób upoważnionych. W przypadku	Nauczyciele aktualnie prowadzący zajęcia

	bezpośredniego zagrożenia dążyć do jak najszybszego opuszczenia budynku. Porządek wyprowadzenia uczniów ustala się w zależności od miejsca powstania pożaru. Najpierw należy ewakuować uczniów z tych pomieszczeń, które są bezpośrednio zagrożone. Nauczyciele kontrolują stan liczbowy uczniów w klasie i po zakończeniu ewakuacji na miejscu zbiórki.	
Ewakuacja z pięter	Młodzież przebywająca w pomieszczeniach na I, II i III piętrach opuszcza budynek szkoły schodami w dół i dwoma wyjściami udaje się na plac szkolny, zgodnie z planem graficznym – wyznaczonej drogi ewakuacyjnej.	Nauczyciele prowadzący zajęcia w tych salach
Ewakuacja z parteru	Młodzież przebywająca w pomieszczeniach parteru opuszcza budynek wyjściem – jak na planie graficznym według oznaczonej drogi ewakuacyjnej. Młodzież przebywająca na zajęciach wychowania fizycznego na holu szkoły, opuszcza pomieszczenie wyjściem głównym zgodnie z planem graficznym.	Nauczyciele prowadzący zajęcia w tych salach
Ewakuacja mienia	Po przeprowadzeniu ewakuacji uczniów w wypadku sprzyjających warunków należy przeprowadzić ewakuację mienia wg kolejności: - cenne dokumenty, - cenniejsze urządzenia i pomoce naukowe. Mienie należy przenieść w miejsce, wskazane przez prowadzącego ewakuację.	Personel administracyjny odpowiedzialny za poszczególne pomieszczenia Prowadzący akcję: dyrektor szkoły, wicedyrektor, pracownicy administracji i obsługi
Miejsce docelowe: - plac przy szkolne	Po wyprowadzeniu młodzieży z budynku należy na apelu sprawdzić obecność tj. stan liczebny uczniów w poszczególnych klasach wg obowiązującej dokumentacji	Nauczyciele odpowiedzialni za ewakuację

3. Procedura przeprowadzenia próbnej ewakuacji.

Próbne ewakuacje mogą być przeprowadzane w oparciu jedynie o personel szkoły, jak też przy współudziale specjalistycznych służb. Są to przeważnie straże pożarne, policja i zespoły ratownictwa medycznego. Warto postarać się o obecność służb już na etapie obowiązkowego informowania na piśmie o próbnej ewakuacji właściwego miejscowo Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w terminie co najmniej 7 dni przed datą planowanych ćwiczeń. Warto dodać, że obecność służb mundurowych podczas ćwiczeń może zainteresować uczniów problematyką bezpieczeństwa w ogóle, z pożytkiem dla nich i ich przyszłości.

Przeprowadzając próbną ewakuację należy wykonać określone czynności, zgodnie z ustaloną procedurą:

Krok 1: Dyrektor szkoły zapoznaje wszystkich uczniów i pracowników szkoły z zasadami ewakuacji obowiązującymi w szkole (najlepiej na początku roku szkolnego).

Krok 2: Na dwa tygodnie przed próbną ewakuacją dyrektor szkoły przypomina nauczycielom, pracownikom obsługi oraz uczniom instrukcję ewakuacji szkoły.

Krok 3: Najpóźniej na tydzień przed planowaną ewakuacją dyrektor powiadamia właściwego komendanta Powiatowej Straży Pożarnej oraz organ prowadzący szkołę o terminie przeprowadzenia próbnej ewakuacji.

1. Obowiązki dyrektora szkoły

W związku z organizacją ewakuacji próbnych dyrektor szkoły powinien kolejno:

- ✓ odpowiednio wyznaczyć termin ćwiczeń, tj. przed upływem 3 miesiąca od daty rozpoczęcia roku szkolnego,
- ✓ poinformować na piśmie właściwego miejscowo Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (PSP) o ewakuacji próbnej w terminie co najmniej 7 dni przed planowaną jej datą,
- ✓ zapoznać pracowników i uczniów ze sposobami bezpiecznej ewakuacji oraz sygnałami alarmowymi (np. podczas spotkania w trakcie zajęć lekcyjnych),
- ✓ przygotować protokół ewakuacji próbnej,
- ✓ sprawdzić warunki ewakuacji w dniu ćwiczeń.

Przeprowadzić ćwiczenia:

- ✓ wydać polecenie o wszczęciu alarmu,
- ✓ poinformować ćwiczące służby ratownicze o rozpoczęciu ewakuacji,
- ✓ zabrać ze sobą instrukcję bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
- ✓ nadzorować właściwy przebieg ewakuacji, w tym drożność dróg ewakuacyjnych, przestrzeganie procedury (sposobów postępowania) ewakuacji, bezpieczne zachowania, itp.,
- ✓ odebrać meldunki nauczycieli o stanach osobowych klas na miejscu zbiórki, przekazać je służbom ratowniczym,
- ✓ pozostawać w stałej dyspozycji kierującego działaniami ratowniczymi,
- ✓ realizować dodatkowe założenia ćwiczeniowe (np. zagubienie się kilku uczniów wewnątrz budynku),
- ✓ zakończyć ćwiczenia i nakazać powrót do klasopracowni,
- ✓ zorganizować spotkanie informacyjno-sprawozdawcze z przedstawicielami służb ratowniczych i nauczycielami,
- ✓ wypełnić protokół ewakuacji próbnej w dwóch egzemplarzach,
- ✓ przesłać jeden egzemplarz protokołu ewakuacji próbnej właściwemu miejscowo komendantowi powiatowemu (miejskiemu) PSP,
- ✓ zaplanować kolejną ewakuację próbną w oparciu o wnioski płynące z protokołu,
- ✓ sporządzony protokół z ćwiczeń należy przechowywać w dokumentacji wewnętrznej obiektu, m.in. na potrzeby kontroli prowadzonych przez organy zewnętrzne.

Załączniki:

1. Zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia ćwiczeń w zakresie sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji (załącznik nr 1).
2. Protokół z ćwiczeń w zakresie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji (załącznik nr 2).

.....
(pieczęć szkoły)

.....
(miejscowość i data)

**Komenda Powiatowa
Państwowej Straży Pożarnej w Nysie
ul. Szopena 5
48-300 Nysa**

ZAWIADOMIENIE

Na podstawie § 17 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r. nr 109, poz. 719), informuję o zamiarze przeprowadzenia ćwiczeń praktycznych w zakresie sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji w budynku

.....
.....

(rodzaj budynku - funkcja/ adres)

stanowiącym własność:

.....

(właściciel obiektu, adres)

Planowany termin ćwiczeń: godz.:

Proponowany scenariusz ćwiczeń:.....

.....

.....
(podać w szczególności obszar budynku objęty ćwiczeniem, przewidywaną liczbą uczestników ćwiczeń, wykorzystane środki organizacyjne i techniczne itp.)

Planowany współudział /nadzór:.....

.....
(podać kto będzie nadzorował ćwiczenia, w szczególności: przedstawiciele KP PSP, OSP, innych jednostek ochrony ppoż., specjalista lub inspektor ochrony ppoż., specjalista lub inspektor BHP itp.)

.....
(podpis)

.....
(pieczęć szkoły)

.....
(miejsowość i data)

PROTOKÓŁ

dotyczący praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991r o ochronie przeciwpożarowej § 17 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. Nr 109, poz.719).

Nazwa obiektu.....

Adres.....

Data....., godz....., czas trwania ewakuacji.....

Organizator.....

1. W akcji ewakuacyjnej uczestniczyło: osób, w tym:

- dzieci, podopiecznych,
- nauczycieli, opiekunów grup,
- pozostali pracownicy.

2. Charakterystyka obiektu:

a) ilość kondygnacji.....w tym podziemnych.....

b) ilość wyjść ewakuacyjnych w obiekcie

c) dostęp do obiektu umożliwiający wykorzystanie sprzętu straży pożarnej: dogodny / niedogodny

d) czy obiekt spełnia wymagania techniczne ewakuacji w świetle obowiązujących przepisów: tak / nie

e) czy dla obiektu wymagana jest instrukcja bezpieczeństwa pożarowego: tak / nie

- jeśli tak, to czy w instrukcji ujęte zostały zasady ewakuacji: tak / nie

f) czy instrukcja była aktualizowana: tak / nie

- jeśli tak, to należy podać datę ostatniej aktualizacji:

g) w jaki sposób ogłaszany jest alarm pożarowy w obiekcie

.....

h) czy personel był przeszkolony: tak/nie.

i) Data ostatniego szkolenia:

j) liczba ewakuowanych z każdej kondygnacji

3. Przyjęte założenia do ewakuacji:

a) miejscem zbiórki dla ewakuowanych osób

b) kierujący akcją ewakuacyjną

b) ewakuacja całości / części budynku,

c) działania były zapowiedziane / niezapowiedziane

Nauczyciele, opiekunowie grup oraz pozostali pracownicy: zostali poinformowani / nie zostali poinformowani o terminie przeprowadzenia próbnej ewakuacji.

d) umiejętności zorganizowania personelu : pełna / częściowa / niedostateczna,

e) wyznaczenie zadań pracownikom : pełne / częściowe / niedostateczne,

d) zapewnienie przepływu informacji: pełne / częściowe / niedostateczne,

e) ocena zachowania.....

4. Zachowanie personelu:

a) znajomość zadań na wypadek ewakuacji: tak / nie

b) postępowanie zgodne z wyznaczonym algorytmem działań: tak / nie

c) utrzymanie z osobami ewakuowanymi kontaktu, zapewniającego zachowanie spokoju w grupie: skuteczne / mało skuteczne / nieskuteczne,

d) umiejętność oceny sytuacji i wyboru najkorzystniejszego sposobu postępowania: pełna / częściowa / niedostateczna,

e) praktyczne wykonanie zadań związanych z ewakuacją: pełne / częściowe / niedostateczne,

f) otoczenie opieką ewakuowanych po wyprowadzeniu z obiektu: pełne / częściowe / niedostateczne,

g) ocena zachowania personelu, sposobu wykonania powierzonych zadań:

.....

.....

.....

h) na miejscu zbiórki sprawdzono stan osobowy ewakuowanych (czy wszyscy nauczyciele mający pod opieką uczniów złożyli Dowódcy działań ewakuacyjnych raport z przebiegu działań oraz składu osobowego uczniów): tak / nie

i) zabezpieczenie podstawowej dokumentacji (opiekunowie grup zabrali ze sobą dzienniki): tak / nie

5. Zachowanie ewakuowanych:

- a) czy pojawiły się osoby, u których stwierdzono oznaki paniki: tak / nie
- b) czy zachowania te rozszerzyły się na innych: tak / nie
- c) czy stosowano się do poleceń kierującego akcją: tak / nie
- d) czy znane były instrukcje na wypadek pożaru i ewakuacji: tak / nie
- e) czy na drogach ewakuacyjnych zachowany był spokój: tak / nie
- f) wybór dróg ewakuacyjnych w stworzonej sytuacji: właściwy / niewłaściwy
- g) ocena zachowania podopiecznych:

.....
.....
.....

6) Współdziałanie z jednostkami PSP :

- a) Ćwiczenia ewakuacyjne przeprowadzono w obecności przedstawiciela: KP PSP / OSP / Urzędu Gminy / Kuratorium
- b) znajomość zasad alarmowania : dobra / zła
- c) przyjęcie przybywających jednostek : poprawne / niewłaściwe
- d) przekazanie informacji dowódcy jednostek KP PSP: poprawne / niewłaściwe
- e) zastosowanie się do poleceń kierującego akcją: pełne / częściowe / niedostateczne
- f) ocena współdziałania:

.....
.....
.....

7) Wnioski i spostrzeżenia z przeprowadzonej ewakuacji:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

sporządził (a):

4. Procedura postępowania w przypadku zagrożenia chorobą zakaźną.

- 1) Po otrzymaniu np. od rodziców lub z mediów informacji o podejrzeniu niebezpiecznej choroby zakaźnej u ucznia należy powiadomić o tym fakcie dyrektora szkoły.
- 2) Dyrektor potwierdza wiadomość jeśli to możliwe u dyżurującego inspektora sanitarnego.
 1. Dyrektor ustala z dyżurującym inspektorem sanitarnym sposób postępowania.
- 3) Dyrektor zawiadamia organ prowadzący oraz kuratorium oświaty.
- 4) Dyrektor nadzoruje przestrzeganie zaleceń służb sanitarnych przez pracowników szkoły i uczniów.
- 5) Dyrektor przygotowuje informację dla uczniów i rodziców przy współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Nysie.
- 6) Dyrektor organizuje (w razie potrzeby) spotkanie z rodzicami - z lekarzem chorób zakaźnych lub pracownikiem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nysie.

5. Procedura postępowania w przypadku ataku terrorystycznego.

Wtargnięcie napastników do obiektu:

- 1) Poddaj się woli napastników – wykonuj ściśle ich polecenia.
- 2) Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z ludźmi (personifikowanie siebie i innych – zwracaj się do uczniów po imieniu – zwiększa szansę ich przetrwania).
- 3) Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów z jakimś poleceniem.
- 4) Zapamiętaj szczegóły dotyczące porywaczy i otoczenia – informacje te mogą okazać się cenne dla służb ratowniczych.
- 5) Staraj się uspokoić dzieci – zapanuj w miarę możliwości nad własnymi emocjami.
- 6) Dopóki nie zostanie wydane polecenie wyjścia:
 - nie pozwól dzieciom wychodzić z pomieszczenia oraz wyglądać przez drzwi i okna,
 - nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
- 7) W chwili podjęcia działań zmierzających do uwolnienia, wykonuj polecenia grupy antyterrorystycznej.

UWAGA! Bądź przygotowany na surowe traktowanie przez policję. Dopóki nie zostaniesz zidentyfikowany, jesteś dla nich potencjalnym terrorystą.

- 8) Po zakończeniu akcji:
 - sprawdź obecność dzieci celem upewnienia się, czy wszyscy opuścili budynek - o braku któregokolwiek dziecka poinformuj policję,
 - nie pozwól żadnemu z dzieci samodzielnie wrócić do domu,
 - prowadź ewidencję dzieci odbieranych przez rodziców/osoby upoważnione.

Użycie broni palnej na terenie szkoły:

W sytuacji bezpośredniego kontaktu z napastnikiem:

- 1) Nakaż dzieciom położyć się na podłodze.
- 2) Staraj się uspokoić dzieci.
- 3) Dopilnuj, aby dzieci nie odwracały się tyłem do napastników w przypadku polecenia przemieszczania się.

- 4) Jeżeli terroryści wydają polecenia, dopilnuj, aby dzieci wykonywały je spokojnie – gwałtowny ruch może zwiększyć agresję napastników.
 - 5) O ile to możliwe zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
- UWAGA!** Nie rozłączaj się i staraj się, jeśli to możliwe, na bieżąco relacjonować sytuację.
- 6) Po opanowaniu sytuacji:
 - upewnij się o liczbie osób poszkodowanych i sprawdź, czy strzały z broni palnej nie spowodowały innego zagrożenia (np. pożaru),
 - zadzwoń lub wyznacz osobę, która zadzwoni pod jeden z numerów alarmowych
 - udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym,
 - w przypadku, gdy ostrzał spowodował inne zagrożenie podejmij odpowiednie do sytuacji działania.
 - zapewnij osobom uczestniczącym w zdarzeniu pomoc psychologiczną.

Zagrożenie bombowe:

Symptomy wystąpienia zagrożenia: Podstawową cechą terroryzmu jest to, iż nie ma wyraźnych znaków ostrzegawczych o możliwości wystąpienia zamachu lub są one trudno dostrzegalne.

- 1) Zainteresowania i uwagi wymagają:
 - rzucające się w oczy lub po prostu nietypowe zachowania osób, pozostawione bez opieki przedmioty typu teczki, paczki itp., osoby wyglądające na obcokrajowców, osoby ubrane nietypowo do występującej pory roku,
 - samochody, a w szczególności furgonetki, parkujące w nietypowych miejscach (miejscach organizowania imprez i uroczystości).
- 2) Należy jednak pamiętać, że terrorysta nie zawsze musi być odmiennej narodowości i wyróżniać się z tłumu szczególnym wyglądem.
- 3) O swoich spostrzeżeniach poinformuj dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia odpowiednie służby: straż miejską lub policję.

Postępowanie w sytuacji otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

- 1) Dyrektor powiadamia odpowiednie służby - Policję, Straż Miejską, Urząd Miasta.
- 2) Jednocześnie przeprowadza ewakuację budynku zgodnie z procedurami
- 3) Osoba, która przyjęła zgłoszenie lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinna ten fakt zgłosić służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo w danym miejscu, dyrekcji szkoły. Informacji takiej nie należy przekazywać niepowołanym osobom, gdyż jej niekontrolowane rozpowszechnienie może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.
- 4) Zawiadamiając policję dyrektor podaje następujące informacje:
 - rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna,
 - ujawniony podejrzany przedmiot),
 - treść rozmowy z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego;
 - numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia, adres, numer telefonu i nazwisko osoby zgłaszającej, opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.
- 5) Wskazane jest uzyskanie od policji potwierdzenia przyjętego zgłoszenia.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego:

- 1) Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.

- 2) Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodno-kanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
- 3) Po przybyciu policji na miejsce incydem bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- 4) Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
- 5) Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”, użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
- 6) Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
- 7) Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
- 8) Po ogłoszeniu ewakuacji, należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
- 9) Po ogłoszeniu ewakuacji, należy opuścić szkołę, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.)
- 10) Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne policji.

Jak zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia „bomby”:

- 1) Podczas działań związanych z neutralizacją „bomby” należy zastosować się do poleceń policji.
- 2) Ciekawość może być niebezpieczna- należy jak najszybciej oddalić się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze należy informować o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę
- 3) Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji należy niezwłocznie udać się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób.

Informacja o podłożeniu bomby:

- 1) Jeżeli jest to informacja telefoniczna:
 - słuchaj uważnie,
 - zapamiętaj jak najwięcej,
 - jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę – jeśli nie – spróbuj zapisywać informacje,
 - zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle,
 - nigdy nie odkładaj pierwszy słuchawki,
 - jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.
 - Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał - przekażesz ją Policji.

- 2) Po zakończeniu rozmowy niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
- 3) Zaalarmuj dyrektora szkoły
- 4) Dyrektor dzwoni do Wydziału Oświaty i Wychowania i Kuratorium Oświaty.
- 5) Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!
- 6) Dyrektor zarządza ewakuację godnie z obowiązującą instrukcją

UWAGA! Poinstruj uczniów o zabraniu ze sobą rzeczy osobistych – plecaków, reklamówek itp.

- 7) Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.
- 8) Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.
- 9) W przypadku odnalezienia podejrzanego przedmiotu nie dotykaj go i nie otwieraj.
- 10) W miarę możliwości ogranicz dostęp osobom postronnym,
- 11) Dokonaj próby ustalenia właściciela przedmiotu,
- 12) Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

Wykrycie/ znalezienie bomby (podejrzanego przedmiotu):

1) Nie dotykaj podejrzanego przedmiotu.

UWAGA! Jeśli widzisz „bombę” to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia.

2) Zadzwoń pod jeden z merów alarmowych:

3) Zabezpiecz, w miarę możliwości, rejon zagrożenia w sposób uniemożliwiający dostęp osobom postronnym – głównie uczniom, nie narażaj siebie i innych na niebezpieczeństwo.

4) Powiadom o zagrożeniu personel szkoły oraz uczniów, w sposób nie wywołujący paniki!

5) Zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

6) Zabezpiecz ważne dokumenty, pieniądze.

7) Wyłącz lub zleć pracownikowi ds. technicznych wyłączenie dopływu gazu i prądu.

8) Otwórz okna i drzwi.

9) Usuń z otoczenia wszystkie materiały łatwopalne.

10) Nie używaj w pobliżu podejrzanego ładunku urządzeń radiowych (radiotelefonów, telefonów komórkowych).

11) Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń

Po wybuchu bomby:

1) Oceń sytuację pod kątem ilości osób poszkodowanych i upewnij się, jakiego rodzaju zagrożenia spowodował wybuch.

2) Zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych:

3) Udziel pierwszej pomocy najbardziej potrzebującym.

4) Sprawdź bezpieczeństwo dróg i rejonów ewakuacyjnych, a następnie zarządź przeprowadzenie ewakuacji zgodnie z obowiązującą instrukcją.

5) W przypadku, gdy wybuch spowodował inne zagrożenie, podejmij działania odpowiednie do sytuacji.

6) Po przybyciu właściwych służb, bezwzględnie stosuj się do ich zaleceń.

6. Procedura postępowania w przypadku zabójstwa/samobójstwa.

1) Natychmiast o zdarzeniu powiadomić dyrektora/wicedyrektora szkoły.

2) Dyrektor/wicedyrektor powiadamia Policję, pogotowie ratunkowe i przełożonych.

3) Pedagog powiadamia Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną i organizuje we współpracy pomoc psychologiczną uczniom i nauczycielom.

4) Dyrektor/wicedyrektor zabezpiecza miejsce zdarzenia do czasu przybycia policji.

5) Nie należy udzielać informacji mediom, dopóki o śmierci nie powiadomi się najbliższej rodziny.

6) Dyrektor wyznacza osobę do jak najszybszego powiadomienia najbliższej rodziny o śmierci dziecka. Należy zrobić to twarzą w twarz, unikać telefonu lub poczty.

7) Dyrektor w miarę możliwości organizuje pomoc i wsparcie rodzinie zmarłego, w razie potrzeby należy powiadomić pogotowie ratunkowe.

8) Dyrektor organizuje pracę szkoły w ten sposób, aby możliwy był proces interwencji kryzysowej – udzielenie wsparcia psychologicznego uczniom, pomoc w odreagowaniu traumatycznych przeżyć.

9) W przypadku próby samobójczej stosuje się obowiązujące procedury.

10) Należy stosować procedury kontaktowania się z mediami.

7. Procedura kontaktowania się z mediami w sytuacjach kryzysowych.

Sytuacja kryzysowa jest skrajnym odejściem od normy, jest sensacją, którą to media są bardzo zainteresowane. Nie można ich lekceważyć, bo mają duży zasięg i dużą wiarygodność. Image szkoły jest przez to poważnie zagrożone.

- 1) Dyrektor sam kontaktuje się z mediami lub wyznacza osobę do kontaktu z mediami.
- 2) Nikt, poza wskazaną osobą, z członków rady pedagogicznej ani z pracowników szkoły nie udziela wywiadów.
- 3) Osoba kontaktująca się z mediami przygotowuje wypowiedzi, m.in. na następujące pytania:
 - Dlaczego doszło do sytuacji kryzysowej?
 - Jakie są lub mogą być jej skutki?
 - Kto jest odpowiedzialny, kto jest sprawcą?
 - Kto może na tym zyskać, a kto stracić?
 - Czy może dojść do zaostrzenia sytuacji?
 - Czy możliwe są reperkusje polityczne?
 - Czy kryzys jest fragmentem czegoś większego?
- 4) Osoba kontaktująca się z mediami stosuje się do następujących wskazówek:
 - Mów pierwszy o złych wiadomościach.
 - Bądź absolutnie pewien faktów i stwierdzeń, które podajesz.
 - Bezwzględnie zachowaj spójność przekazu, logikę i konsekwencję.
 - Nie upubliczniaj informacji dotyczących bezpieczeństwa, objętych tajemnicą.
 - Analizuj dane.
 - Nie snuj spekulacji, podejrzeń i nie stawiaj hipotez.
 - Reaguj błyskawicznie i zdecydowanie na plotki dementując je i wykazując ich fałsz lub głupotę.
 - Trzymaj nerwy na wodzy i nie licz na wyrozumiałość żądających wyjaśnień lub oczekujących informacji.
 - Pokazuj, że dyrektor szkoły kontroluje sytuację i ma wizję wybrnięcia z niej.
 - Nie ujawniaj nazwisk ofiar zanim nie dowie się o tym rodzina.
 - Zawsze wyrażaj troskę z powodu strat, cierpień, ofiar, zniszczeń, nawet gdyby były nieuniknione i najbardziej uzasadnione.

Komunikując się z mediami pracownik szkoły ma do wyboru określone strategie. Każda z nich posiada zalety i wady. Wybór strategii należy do dyrektora i osób wspierających.

8. Procedura postępowania po zakończeniu trwania kryzysu

- 1) Nauczyciele i pracownicy szkoły po zakończeniu kryzysu zobowiązani są do zapewnienia wsparcia i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa. Specyficzne dla interwencji kryzysowej jest to, że należy ją podjąć niezwłocznie po wydarzeniu, tak szybko, jak to tylko możliwe.
- 2) W sytuacji kryzysowej dyrektor/wicedyrektor zobowiązany jest zwrócić się o pomoc psychologiczną do rejonowej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.
- 3) Wychowawca jest osobą towarzyszącą psychologowi/psychologom w jego/ w ich oddziaływaniu terapeutycznym. Inni pracownicy powinni być świadomi wagi tego problemu.
- 4) O czym opiekunowie powinni wiedzieć?
 - należy ucznia wysłuchać
 - dać uczniowi emocjonalne wsparcie ułatwiające emocjonalne odreagowanie
 - przeciwdziałać tendencjom do zaprzeczania
 - dokonać oceny dotychczasowych sposobów radzenia sobie
 - szukać sprawdzonych strategii działania

- stworzyć plan pomocy.
- 5) Czego opiekunowie powinni unikać:
 - pocieszania
 - dawania rad
 - pouczania
 - tłumienia reakcji emocjonalnych (np. zdania typu: "będzie dobrze", "nie płacz już", „uspokój się”)
 - pospieszania w działaniu
 - wymuszania szybkich decyzji
 - zbyt szybkiego podawania leków uspokajających.
 - 6) Normalna reakcja na sytuację kryzysową jest reakcją tzw. stresu traumatycznego – to zespół zachowań, reakcji emocjonalnych i myśli związanych z wydarzeniem traumatycznym. Za czas trwania tej reakcji jako normalnej, przyjmuje się okres uczestnictwa w zdarzeniu kryzysowym do około 6 miesięcy po nim.
 - 7) Wtedy uczniowie mogą:
 - unikać rozmów o zdarzeniu lub nadmiernie się na nim koncentrować
 - mieć nawracające, natrętne wspomnienia, bawić się w sytuację traumatyczną
 - mieć koszmary senne
 - doświadczać negatywnych emocji w sytuacjach związanych ze wspomnieniem traumy
 - „nie pamiętać” – psychologiczna amnezja
 - 8) Ponadto można u nich zaobserwować spadek zainteresowań, regres w rozwoju, poczucie wyobcowania, strach przed planowaniem przyszłości, nadwrażliwość na bodźce, wspomnienia napadowe wywołane przez bodziec podobny, zaburzenia zachowania (agresja, picie alkoholu, palenie papierosów, obgryzanie paznokci itp.)
 - 9) Aby normalna reakcja na kryzys nie przerodziła się w chroniczną - nauczyciele, wychowawcy powinni zadbać o pomoc psychologa, stworzyć klimat umożliwiający mówieniu o rzeczach trudnych, zapewnić dzieciom/młodzieży możliwość powrotu do normalnych zajęć i rytmu dnia, nie bagatelizować ich przeżyć, dawać jasne wytłumaczenia sytuacji, być z dziećmi/młodzieżą.

Podstawa prawna:

2. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U.Nr 89, poz. 590).
3. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U.Nr 62, poz.558 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002r. o stanie wyjątkowym (Dz.U. Nr 113, poz. 985 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2002 r., nr 7, poz. 58 z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2002r., Nr 147, poz.1229 z późn. zm.).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 października 2006 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i właściwości organów w tych sprawach (Dz.U. z 2006 nr 191, poz. 1415).
8. Ustawa z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz.U z 2006 nr 191, poz. 1410).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz.U z 1993 nr 91, poz. 421).
10. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 26 października 1982 o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. nr.11, poz.109 z późn. zm.).
12. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomani (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz.198)
13. Ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r., nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)
14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226)
15. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 roku, Nr 169, poz. 1650 – tekst jednolity)

16. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2003 r. Nr.21, poz. 94 z późn. zm.)
17. Rozporządzenie ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr.6, poz. 69).

Przyjęto na Radzie Pedagogicznej dn. 24 listopada 2016 r.